

نکات پرتکرار و کلیدی کتاب

خلاصه ای مفیدی و کاربردی

آموزه های روانشناسی در قرآن / محمد کاویانی

نکته ۳۳۷

پوشش فشرده کتاب

- ✓ در جامعه علمی و فضای عمومی کشور ما روانشناسی اسلامی در سطح بالاتر از فردی بررسی می شود.
- ✓ تحقیق و آموزش در روانشناسی با رهیافت قرآنی در صورتی که مورد نیاز جامعه باشد به عنوان یک وظیفه کفایی تلقی می شود.
- ✓ اگر به پس زمینه های روانشناسی معاصر بنگریم به یک اثبات گرایی محض خواهیم رسید.
- ✓ روانشناسی اسلامی با سایر مکاتب در زمینه تعمیم مفاهیم، چینش مفاهیم، اهم و مهم بودن مفاهیم متفاوت هستند.
- ✓ روانشناسی با رهیافت قرآنی خود را در روش تجربی محدود و محصور نمی کند بلکه از هر روش اثبات شده ای بهره می گیرد.
- ✓ روانشناسی اسلامی از روانشناسی معاصر گسترده تر خواهد بود.
- ✓ خلقت نخستین انسان به اراده خودش نبوده، اما کیفیت و شکل یابی خلقت بعدی و تکامل او با اراده خودش مرتبط است.
- ✓ انسان گل سرسبد مخلوقات است و هدفمندی او فراتر از زمین و آسمان و همه مخلوقات دیگر است لذا سوگیری های نژادی و جنسیتی جایی در روانشناسی نخواهد داشت.
- ✓ انسان خلیفه روی زمین است این حقیقت را بیان می کند که ثروت ها، استعدادها و همه مواهبی که خدا به انسان داده ملک اصلیش خود اوست.
- ✓ حضرت علی (ع) می فرمایند: در حقیقت کرامت های خداوند، پایانه هایی هستند که آغاز آنها بلاست.
- ✓ عوامل درونی جسمی در انتخاب محرک های حسی محدودیت های حواس انسانی و سائق های فیزیولوژیک می باشد.

- ✓ احساس به مراکز عالی قشر مخ نمی‌رسد، اما ادراک کاملاً به قشر مخ مرتبط است.
- ✓ مفسران معتقدند ذکر سه مورد (سمع، بصر، فؤاد) در قرآن از میان حواس دیگر به علت اهمیت و کثرت کاربرد آنهاست.
- ✓ نوعی از اثرگذاری صوت به بعد معرفت شناختی آن مربوط است یعنی محتوای سخن و دعوت به استدلال‌های مورد نظر.
- ✓ واژه‌هایی مثل "بعث" "رغب" تحریض، اناره به طور مستقیم با معنی انگیزش مرتبط هستند.
- ✓ فطرت را در انگیزه‌های ارزشی و غریزه را در انگیزه‌های مادی می‌توان مطرح کرد و آن را خاستگاه انگیزه‌ها دانست.
- ✓ فطرت را در انگیزه‌های ارزشی و غریزه را در انگیزه‌های مادی می‌توان مطرح کرد و آن را خاستگاه انگیزه‌ها دانست.
- ✓ هوای نفس و عقل از درون و شیطان و وسوسه‌های آن از بیرون می‌توانند فطرت و غریزه را مدیریت کنند.
- ✓ در بافت انگیزه شناسی قرآن کریم فقط توصیه شده که در کار خیر از یکدیگر سبقت بگیریم.
- ✓ نیازهای وجود نیازهایی هستند که ربط و تعلق وجودی انسان با خدا را نشان داده و اولین مرحله نیازهای معنوی را تشکیل می‌دهند.
- ✓ پرستش هشیار مخصوص برخی انسان هاست ولی پرستش ناهشیار مخصوص همه انسان ها.
- ✓ مضغه چیزی شبیه گوشت جویده شده است.
- ✓ در کلمات امام علی(ع) رشد پیش از تولد به مراحل نطفه، علقه و جنین تعبیر شده است.
- ✓ مرحله نطفه حدود شش هفته (چهل روز) به طول می‌انجامد.
- ✓ نومیدی و کفران نعمت هنگام از دست دادن نعمت و شادی زدگی و فخر فروشی هنگام داشتن نعمت از نشانه‌های رشد نایافتگی متعالی است.
- ✓ حضور ضمنی اشاره به رفتارهایی دارد که شخص به علت جایگاه خویش در یک ساخت اجتماعی پیچیده آن را انجام می‌دهد.
- ✓ در بررسی رفتار انسان و پدیده‌های اجتماعی مانند هر علم دیگری از مشاهده استفاده می‌شود.
- ✓ هنجارهای اجتماعی باید با تأیید و تصدیق مردم رو به رو باشند، ضمانت اجتماعی داشته باشند، ریشه در نظام عقیدتی جامعه دارند.
- ✓ کارکرد مهم هنجارها، تنظیم روابط اجتماعی و ایجاد نظم است.
- ✓ برخی عواملی که سبب پیروی افراد از هنجارها می‌شوند عبارتند از: اجتماعی شدن، عادت، سودمندی هنجار، تعلق گروهی و جزا.

دقت کنید: ممنوع بودن خون ریزی، استهزاء، رواج زشتی از تجویزات سلبی قرآن است. آیه "گویی چوب‌های خشکی هستند که به دیوار تکیه داده اند" اشاره به ارتباط غیر کلامی از نوع زبان بدن دارد.

- ✓ تن صدا می‌تواند حالت شهوانی داشته باشد.

- ✓ جمله فلاتخضن بالقول و "قولن قولا معروفا" به ترتیب اشاره به کیفیت سخن و محتوای سخن دارد.
- ✓ طبق آیات قرآن خشم، کلید هر نوع بدی است، موجب تباهی ایمان می‌شود، نوعی جنون است و ...
- ✓ رفتار حمایتی، دامنه وسیعی از رفتارها که به قصد فایده رساندن به دیگران انجام می‌شود.
- ✓ متابعت تغییری است که در رفتار فرد به وسیله درخواست مستقیم دیگران ایجاد می‌شود.
- ✓ سلامت روان بر سه نوع پیشگیری اولیه، ثانویه و ثالثیه مبتنی است که از دیدگاه قرآن می‌توان به مراحل پیشگیری، درمان و مراقبت اشاره کرد.
- ✓ عالی‌ترین هدف سلامت روان از نگاه قرآن، رشد متعالی و قرب به خداوند است.
- ✓ نفاق را قرآن از بیماری‌های روحی دانسته که خود فرد آن را در نمی‌یابد بلکه خودش را سالم می‌پندارد و در شرایط بحرانی تصمیم‌های نادرستی می‌گیرد.
- ✓ نیازهای روانی مورد اشاره قرآن عبارتند از: نیازهای ایمنی، نیاز به آزادی، نیاز به احترام، نیاز به تعلق و ارتباط، نیاز به تفریح، زیبایی شناختی و نیاز به فرزند آوری می‌باشد.
- ✓ عاطفه که از دریچه هوش هیجانی به آن نگریسته می‌شود عهده‌دار سهم بسیاری از موفقیت افراد در زندگی است.
- ✓ مبانی انسان شناختی روان‌شناسی قرآنی شامل: انسان مخلوق است، انسان دو ساحتی است، انسان خلیفه روی زمین، انسان دشمنی به نام هوای نفس دارد ..
- ✓ رفتار و تجلیات روانی انسان تحت تأثیر هر دو ساحت جسم و روح هستند.
- ✓ بر اساس قرآن انسان بر اساس تواناییش وظیفه دارد و این مبنا در آرامش دهی افراد بسیار مؤثر است.
- ✓ اطمینان به نفس از استوارترین فرصت‌های شیطان است.
- ✓ شیطان فقط می‌تواند از راه هوای نفس و وسوسه‌های درونی انسان وارد شود.
- ✓ امور بالفعل زندگی مثل توانایی‌های جسمانی، علمی، مالی، شغلی، رشته تحصیلی، وضعیت خانوادگی.. همه در قطعی شدن تکلیف مؤثرند.
- ✓ فتنه و محنت یکی از سنت‌های الهی است که به هیچ وجه در مورد هیچ کس تعطیل نمی‌شود.
- ✓ بلا و گرفتاری برای ظالم باعث ادب شدن و برای مؤمن امتحان و برای انبیاء ارتقای درجه است.
- ✓ عوامل متعددی بر ادراک انسان اثر می‌گذارند. مثل: حساسیت اندام حسی، تجربه محرومیت حسی، حضورسائق‌های فیزیولوژیک، توجه یا دقت، تجربه‌های گذشته فرد، حالت‌های هیجانی مثل ترس یا خشم، نگرش‌ها، آرزوها، تلقین.
- ✓ سحر از خطاهای ادراک حسی می‌باشد.
- ✓ در ادراکات فراحسی چند مقوله مهم شامل دورآگاهی، غیب گوئی، آینده‌نگری، اثر ذهن بر ماده و روشن بینی (دیدن اشیای ماورائی) مورد توجه‌اند.
- ✓ وحی، راهکاری شناختی است که از سوی خداوند و با هدف نشان دادن راه خوشبختی قرار داده شده است.

